

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-383 (Devralma)
Karar Sayısı : 10-27/386-141
Karar Tarihi : 31.3.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Arif Ogün SARI, Can TANERİ, Yalçın YALÇIN

C. BİLDİRİMDE BULUNAN : - Vodafone Holding A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. İ. Yılmaz ASLAN, Av. Banu GÜLTEKİN
Gazi Umur Paşa Sok. Bimar Plaza 38/8
Balmumcu/Beşiktaş/İstanbul

20

D. TARAFLAR : - Vodafone Holding A.Ş.
Büyükdere Cad. No:67 34398 Maslak/İstanbul
- Borusan Holding A.Ş.
Rumeli Hisarı Baltalimanı Cad. Perili Köşk No:5 34470
Sarıyer/İstanbul
- Borusan Teknolojik Yatırımlar Holding A.Ş.
Pürtelaş Hasan Mah. Meclisi Mebusan Cad. No:35, Kat:7,
Salıpazarı/Beyoğlu/İstanbul
- Borusan İstikbal Ticaret A.Ş.
Meclisi Mebusan Cad. Salıpazarı No:37 Beyoğlu/İstanbul
- Borusan Birlik Danışmanlık ve Organizasyon Hizmetleri A.Ş.
Meclisi Mebusan Cad. Salıpazarı No:35, Beyoğlu/İstanbul
- Borusan Sigorta Acenteliği A.Ş.
Meclisi Mebusan Cad. Salıpazarı No:37, Beyoğlu/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Borusan Holding A.Ş., Borusan Teknolojik Yatırımlar Holding A.Ş. (Borusan Teknolojik), Borusan İstikbal Ticaret A.Ş. (Borusan İstikbal), Borusan Birlik Danışmanlık ve Organizasyon Hizmetleri A.Ş. (Borusan Birlik), Borusan Sigorta Acenteliği A.Ş. (Borusan Sigorta) ve Vodafone Holding A.Ş. (Vodafone Holding) arasında imzalanan hisse alım sözleşmesi çerçevesinde Borusan Telekom ve İletişim Hizmetleri A.Ş. (Borusan Telekom)'nin çıkarılmış ve ihraç edilmiş sermayesinin %100'üne tekabül eden hisselerinin Vodafone Holding tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 13.01.2010 tarih ve 383 sayı ile intikal eden ve eksiklikleri en son 23.03.2010 tarih, 2499 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı Rekabet

50 Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen 25.03.2010 tarih ve 2010-2-383/Öİ-10-AOS sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 26.03.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-120/151 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-27 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

60 **G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; bildirim konusu devralma işleminin; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in 4. maddesi kapsamında bir devralma işlemi olduğu, işlem sonucunda GSM hizmetleri, sabit telefon hizmetleri, internet servisi sağlayıcılığı ve altyapı işletmeciliği hizmetleri pazarından elde edilen toplam pazar paylarının aynı Tebliğ'in 4. maddesinde belirtilen pazar payı eşiklerini aşmadığı; fakat GSM hizmetleri ve sabit telefon hizmetleri pazarında elde edilen 2008 ve 2009 yılları cirolarının, internet servisi sağlayıcılığı pazarında elde edilen 2009 yılı cirosunun aynı Tebliğ'in 4. maddesinde belirtilen ciro eşiklerini aştığı ve bu nedenle söz konusu işlemin izne tabi bir devralma işlemi olduğu, ancak bildirim konusu işlem sonucunda ilgili pazarlarda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında herhangi bir hakim durum yaratılmadığı veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmediği ve bu suretle rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun söz konusu olmadığı, bu nedenle dosya konusu devralma işlemine izin verilmesinde bir sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

70 H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İşlemin Kapsamı

Bildirim konusu işlem; Borusan Telekom hisselerinin tamamının, Vodafone Holding tarafından devralınmasına ilişkindir. Borusan Telekom'un mevcut ortaklık yapısına Tablo-1'de yer verilmektedir:

Tablo 1: Borusan Telekom'un Hissedarlık Yapısı

Hissedar	Hisse Adedi	Hisse Oranı (%)
(....)	(....)	(....)
(....)	(....)	(....)
(....)	(....)	(....)
(....)	(....)	(....)
(....)	(....)	(....)
Toplam	(....)	100,00

80 Devir işlemi sonrasında toplam (....) adet hisse Vodafone Holding'e geçecektir. Kalan (....) hisse ise Vodafone Telekomünikasyon Altyapı Hizmetleri A.Ş. (Vodafone Altyapı), Vodafone Teknoloji Hizmetleri A.Ş. (Vodafone Teknoloji), Vodafone International Holding A.Ş. ve Vodafone Overseas Holding A.Ş. arasında, her birine (....) hisse verilerek suretiyle paylaşılacak ve bu teşebbüsler temsili ortak sıfatına sahip olacaktır.

H.2. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Görüşü

Bildirim konusu işlem ile ilgili olarak, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 7. maddesinin, "Rekabet Kurulu, elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak yapacağı inceleme ve tetkiklerde, birleşme ve devralmalara ilişkin olarak vereceği kararlar da dahil olmak üzere elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak vereceği tüm kararlarda öncelikle Kurum'un görüşünü ve Kurum'un yapmış olduğu düzenleyici işlemleri dikkate alır" şeklindeki ikinci fıkrası uyarınca 25.01.2010 tarih, 387 sayılı

90 yazı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'ndan (BTK) görüş talep edilmiştir. BTK'nın ilgili görüşü 23.03.2010 tarih ve 2499 sayı ile Rekabet Kurumu kayıtlarına girmiştir. BTK tarafından gönderilen görüşte özetle;

- Borusan Telekom'un, BTK tarafından sabit telefon hizmetine ilişkin olarak sayısı sınırlandırılmamış kullanım hakkı ile yetkilendirilmiş olduğu ve altyapı işletmeciliği hizmeti, internet servis sağlayıcılığı hizmeti, uydu haberleşme hizmeti ve sanal mobil şebeke hizmetine ilişkin olarak bildirim kapsamında kayıtlandırılmış bir işletmeci olduğu,
- 28.05.2009 tarih ve 27241 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği (EHSİYY)'nin ilgili hükümleri uyarınca Vodafone Holding tarafından Borusan Telekom hisselerinin kontrol unsurunun el değiştirmesine yol açacak biçimde devralınması işleminin gerçekleştirilmesi akabinde Borusan Telekom tarafından BTK'nın en geç iki ay içerisinde bilgilendirilmesinin BTK nezdinde yeterli olacağı,
- Söz konusu işlemin elektronik haberleşme sektöründe rekabetin artmasına katkı sağlayacağı ve birleşme dolayısıyla işletmecilerin etkinliğinin artacağı

ifade edilmiştir.

H.3. Taraflar

H.3.1. Devralan: Vodafone Holding

110 İstanbul'da kurulu Vodafone Holding, esasen Türkiye'de kurulu diğer birtakım Vodafone şirketlerinin üst grubunu oluşturmakta ve faaliyetlerini hissedarı olduğu bu teşebbüsler aracılığı ile gerçekleştirmektedir. Vodafone Holding'in ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Vodafone Holding'in Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
(....)	(....)
(....)	(....)
(....)	(....)
(....)	(....)
(....)	(....)
Toplam	100,00

Vodafone Group plc., (Vodafone Grubu)'nin, Türkiye'deki faaliyetlerini yürüten teşebbüsler¹ ; Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. (Vodafone Telekomünikasyon), Vodafone Altyapı, Vodafone Teknoloji ve Vodafone Dağıtım Hizmetleri A.Ş. (Vodafone Dağıtım)'dir. Bu teşebbüsler kararın ilerleyen bölümlerinde kısaca Vodafone TR olarak anılacaktır.

120 **Vodafone Telekomünikasyon:** Kablosuz teknolojilerin kullanımı ile ortaya çıkabilecek hizmetlerin sunumu amacıyla kurulmuştur. İmtiyaz sözleşmesi kapsamında; GSM standartlarında bir mobil sistemin kurulması, geliştirilmesi, işletilmesi ve sistemin, sözleşme süresi sonunda, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu

¹ Her ne kadar aralarında Vodafone Holding'in doğrudan hissedarı olmadığı teşebbüsler bulunsa da, Vodafone Grubu'nun Türkiye'deki faaliyetlerini yürüten diğer teşebbüslere ilişkin açıklamalara da bu başlık altında yer verilecektir.

ya da Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu tarafından belirlenecek bir kuruluşa devredilmesi ile sorumlu bulunmaktadır.

130 **Vodafone Altyapı:** Telekomünikasyon sektörüne yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır. Anahtarlama ekipmanları, donanım ve yazılım, terminal, hat vb. her türlü şebeke birimi altyapısının inşası, bu altyapılar için gerekli telekomünikasyon tesislerinin kurulması, kiralanması veya herhangi bir şekilde temin edilmesi amacıyla kurulmuştur. Grup içi şirketlere yönelik faaliyetler yürütmektedir.

Vodafone Teknoloji: Şirket, yeni ürün ve servislerin tasarımı ve geliştirilmesi, teknik destek ve danışmanlık hizmetlerinin sunumu, mevcut ürünlerin yeni standartlar ve teknolojiler ışığında güncellenmesi gibi alanlarda faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla faaliyet alanları temelde operatörlere yönelik hizmetlerden oluşmaktadır.

Vodafone Dağıtım: Şirketin eski unvanı Vodafone İnternet Hizmetleri A.Ş.'dir. Elektronik ve mekanik cihazların, çeşitli donanım malzemelerinin ve benzeri cihazların alınıp satılması, kiraya verilmesi, pazarlanması amacıyla kurulmuştur. Ancak halihazırda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

H.3.2. Devreden: Borusan Holding

140 Borusan Holding, çeşitli faaliyet kollarında yer alan Borusan şirketlerinin üst grubunu oluşturmaktadır. Borusan Grubu; çelik, lojistik, enerji ve telekomünikasyon² gibi alanlarda faaliyet göstermektedir. Borusan Holding, yatırım amacıyla çeşitli teşebbüslere iştirak etmekte, distribütörlük faaliyeti kapsamında, temsil edilen markalara ilişkin motorlu taşıtlar, iş makineleri ve güç sistemleri satışı yapmakta ve satışı yapılan bu tür ürünlere ilişkin hizmetleri sunmaktadır. Borusan Holding ayrıca liman işletmeciliği ve lojistik gibi alanlarda da faaliyette bulunmaktadır. Borusan Holding'in işlem öncesine kadar, elektronik haberleşme alanındaki faaliyetleri Borusan Teknolojik vasıtasıyla iştiraki olan Borusan Telekom aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Holding bünyesinde Borusan Telekom dışında elektronik haberleşme alanında faaliyet gösteren bir teşebbüs bulunmamaktadır. İstanbul'da kurulu bulunan Borusan Holding'in ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: Borusan Holding'in Ortaklık Yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
(...)	(...)
Toplam	100,00

² Devir işleminden önceki durumdan bahsedilmektedir.

Borusan Holding bünyesinde yer alan ve bildirim konusu işlem kapsamında hisseleri devredilecek olan diğer teşebbüsler Borusan Teknolojik, Borusan İstikbal, Borusan Birlik ve Borusan Sigorta'dır.

160 **Borusan Teknolojik**³: Teknoloji alanında faaliyet gösteren şirketler ile elektrik, elektronik, telekomünikasyon, bilgisayar programları, iletişim cihazları, radar aletleri ve bunların ekipmanları, yedek parçaları ve bilgisayar programcılığı ile ilgili alanlarda kurulmuş ve kurulacak sanayi ve ticaret şirketlerine ortak olmak, sermaye koyarak yönetimlerine iştirak etmek, bunlara yatırımlarda bulunmak, yatırım finansman işlerinde danışmanlık hizmeti sunmak gibi faaliyetlerle iştigal etmektedir. Borusan Teknolojik'in telekomünikasyon hizmetleri alanındaki tek iştiraki, devredilen Borusan Telekom'dur.

170 **Borusan İstikbal**: Her nevi boru ve sanayi mamulleri, inşaat malzemeleri, sıcak ve soğuk haddelenmiş çelik metallere, demir ve çelikten imal edilen standart ve özel nitelikli borular, sıcak ve soğuk haddelenmiş yassı mamuller, sınav, iptidai ve yardımcı malzemeler, yedek parça ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde her türlü malın alımı, satımı, ithalat ve ihracatı gibi faaliyetlerle iştigal etmektedir.

Borusan Birlik: Şirketin faaliyet konusu ile ilgili her türlü kamu ve özel sektör kurumunca açılan ihale ve müzayedelere iştirak etmek ve nakliye işleri yapmak gibi faaliyetlerle iştigal etmektedir.

Borusan Sigorta: Sigorta acenteliği faaliyeti ile iştigal etmektedir.

H.3.3. Devredilen: Borusan Telekom

180 Her türlü telekomünikasyon hizmeti verilmesi ve/veya altyapısı kurulması ve işletilmesine yönelik faaliyetleri yürütmek amacıyla 1996 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Borusan Telekom kurumsal ve bireysel kullanıcılara yönelik olarak ses ve veri hizmetleri sunmaktadır. Bununla birlikte şirket, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu düzenlemeleri çerçevesinde; Sabit Telefon Hizmeti, İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti, Altyapı İşletmeciliği Hizmeti, Uydu Haberleşme Hizmeti ve Sanal Mobil Şebeke Hizmeti sunabilecek şekilde yetkilendirilmiştir. Ancak şirketin yetkilendirildiği Uydu Haberleşme Hizmeti ve Sanal Mobil Şebeke Hizmeti alanlarında faaliyeti bulunmamaktadır. Borusan Telekom'un ortaklık yapısına Tablo 1'de yer verilmiştir.

190 H.4. İlgili Pazar

H.4.1. Pazar Hakkında Genel Bilgiler

Bildirim konusu işlem genel anlamda elektronik haberleşme hizmetleri sektörünü ve bu hizmetlerin sunumu için gereken altyapı unsurlarını ilgilendirmektedir.

Bilindiği üzere telekomünikasyon sektöründe yaşanan hızlı gelişme, söz konusu hizmetin temel telekomünikasyon hizmeti ve katma değerli telekomünikasyon hizmeti olarak gruplanması ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Telefon, telgraf gibi hizmetler temel hizmet kapsamına girerken; elektronik posta, veri iletimi ve servisleri, banka ATM sistemleri, video konferans, VoIP ve sayısal TV gibi hizmetler katma değerli hizmetler grubuna dahil edilmektedir. Bu bakımdan, bildirim konusu işlemin

³ Borusan Teknolojik hakkındaki bilgiler Rekabet Kurulu'nun 08-26/282-90 sayılı kararından ve dosya kapsamındaki bilgilerden derlenmiştir.

200 gerçekleştirileceği elektronik haberleşme pazarında benzer altyapı unsurlarının kullanılmasına karşın, söz konusu pazar, kendi içerisinde çok sayıda alt segmenti barındırabilen bir özellik arz etmektedir.

Türkiye’de temel ve katma değerli elektronik haberleşme hizmetlerinin sunumunda kullanılan platformları, içerisinde ISDN⁴, PSTN⁵ ve kablo TV gibi şebekeleri, sadece fiber optik kabloların kullanıldığı FTTx teknolojisini, sabit telsiz ve uydu platformları gibi sistemleri barındıran sabit şebekeler ve özellikle GSM hizmetlerinin sunumunda kullanılan mobil iletişim ağları olarak sıralamak mümkündür. Bildirim konusu işlemin taraflarından Vodafone TR temel olarak mobil haberleşme hizmetleri alanında, devre konu Borusan Telekom ise sabit telefon, internet servis sağlayıcılığı, altyapı işletmeciliği hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. Ayrıca Borusan Telekom, uydu haberleşme hizmeti ve sanal mobil şebeke hizmeti alanlarında BTK tarafından yetkilendirilmiş işletmecilerden biri konumundadır. Dosya mevcudunda da belirtildiği üzere, işleme taraf teşebbüslerin elektronik haberleşme hizmetleri pazarında ilk bakışta bire bir örtüşen herhangi bir faaliyetinin bulunmadığı anlaşılmıştır.

210 Vodafone Grubu’nun faaliyetlerini GSM hizmetlerinin sunumu, bu hizmetlerin sunumu için gereken altyapıların sağlanması, mobil şebekeler için yazılım üretimi şeklinde gruplamak mümkündür. Dolayısıyla Vodafone Grubu’nun ana faaliyet konusunu tüketilebilir frekans bandına dayalı mobil şebekeler aracılığıyla sunulan telekomünikasyon hizmetleri olarak tanımlanabilecek GSM hizmetleri oluşturmaktadır.

220 Devre konu Borusan Telekom’un faaliyet alanları ise aşağıda alt başlıklar halinde değerlendirilmektedir.

Sabit Telefon Hizmeti: Sabit telefon hizmeti, sabit karasal telefon şebekesi üzerinden kullanıcılara/abonelere temel ve katma değerli telefon hizmetlerinin sunulması faaliyetidir. Söz konusu hizmet kapsamında sunulacak temel hizmetler, il içi, iller arası ve uluslararası vb. temel hizmetleri; katma değerli hizmetler, sesli veya kısa mesaj, faks, görüntülü telefon, geri arama vb. hizmetleri kapsamaktadır. Bu hizmeti sunan işletmeci ayrıca yurtdışından gelen çağrıları telefon hizmeti sunan ilgili işletmecilerde sonlandırabilme ve telefon hizmeti sunan işletmecilere veya yetkilendirmesi bulunmayan ve elektronik haberleşme tesislerini kullanan şahıslara ait il içi, iller arası veya uluslararası telefon trafiğini taşıyabilme hakkına sahip olmaktadır.

230 Sabit telefon hizmetleri, Türkiye’de halihazırda bakır kablo çifti, sabit telsiz erişim ve kablo TV şebekesi üzerinden (VoIP⁶ yöntemi) sunulabilmektedir⁷. Ayrıca sabit şebekelerde çağrı taşıma hizmetine alternatif olarak GSM şebekesi üzerinden çağrı taşınması hizmeti de düşünülebilmektedir. Bu hizmet kapsamında sabit şebekeden başlatılan bir çağrı mobil şebekeden taşınarak yine sabit şebekede sonlandırılabilir. Ancak söz konusu hizmetin sunulabilmesi için GSM işletmecilerinin faturalandırma ve hesaplama işlemleri için ek yatırım yapmaları ve

⁴ ISDN (Tümleşik Hizmetler Sayısal Şebekesi), mevcut analog telefon şebekesinin sayısal alternatifidir. Ses, görüntü, veri gibi her türlü bilginin sayısal ortamda birleştirilip aynı hat üzerinden iletilmesini sağlayan haberleşme ağına verilen addır.

⁵ PSTN (Anahtarlama Kamu Telefon Şebekesi), başlangıçta analog telefon şebekesi olarak kurulmuştur; ancak mevcut durumda bu ağın hemen tamamı sayısal bir özellik kazanmıştır. Sadece sabit telefon hatlarını değil, aynı zamanda mobil telefon hatlarını da içermektedir.

⁶ İnternet protokolü üzerinden sağlanan ses iletimidir.

⁷ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Kamuoyu Görüşlerini İçeren Doküman (2009), *Sabit Şebeke Üzerinden Arama Hizmetlerine Yönelik İlgili Piyasalar*, s.5

240 şebekelerinde boş bir kapasite bulundurmaları gerektirmektedir. Dolayısıyla ülkemizdeki GSM işletmecileri tarafından böyle bir hizmet sunulmamaktadır ve söz konusu hizmetin sabit şebekeler üzerinden taşınan telefon hizmetleriyle aynı pazarda değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti: İnternet servis sağlayıcılığı hizmeti, abonelerin/kullanıcıların internet üzerinden sunulan elektronik haberleşme ve içerik hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak üzere abonelerin/kullanıcıların internet ağına eriştirilmesi faaliyetidir. Bir işletmecinin bu alanda hizmet verebilmesi için bakır kablo ağına, fiber optik kablo ağına ve/veya kablo TV şebekesi gibi bir altyapı unsuruna erişebiliyor olması gerekmektedir⁸. Sayısal abone hattı (DSL) teknolojileri bakır kablo ağına dayalı olarak çalışmakta ve ülkemizde internet servis sağlayıcılığı hizmeti alanında kullanılan en yaygın teknoloji olma özelliğini taşımaktadır. Öte yandan internet hizmeti, kablo TV şebekesi ve fiber optik kablo ağı üzerinden de (FTTH-Fiber to the Home/FTTB-Fiber to the Building gibi uygulamalar vasıtasıyla) verilebilmekte; ancak bakır kablo ağı üzerinden verilen internet hizmetleri ile karşılaştırıldığında çok daha kısıtlı sayıda kullanıcıya ulaşabildiği görülmektedir.

Altyapı İşletmeciliği Hizmeti: Elektronik haberleşme şebekelerinin oluşturulmasında kullanılacak altyapılar ikiye ayrılabilir. Bunlardan ilkini kabloların kullanıldığı tükenmeyen kaynaklara dayalı sabit şebekeler, ikincisini ise frekans bandı, uydu pozisyonu gibi tükenbilir kaynaklara dayalı mobil şebekeler oluşturmaktadır.

260 Sabit şebekelere dayalı altyapı işletmeciliği hizmetleri, bakır kablo ağı, koaksiyel kablo ağı ve fiber optik kablo ağı gibi altyapılar aracılığı ile sunulabilmektedir. Altyapı işletmecisi söz konusu altyapıları kullanarak kiralık hat, ATM, metro ethernet, çerçeve röle (frame relay), simetrik sayısal abone hatları (G.SHDSL) gibi hizmetleri hem toptan ve hem de perakende seviyede sunma olanağına sahip olmaktadır.

GSM hizmetleri tükenbilir frekans bandına dayalı mobil şebekeler aracılığıyla sunulan bir telekomünikasyon hizmetidir. GSM hizmetlerinin sunulmasında, kullanıcıların bulunduğu bölgedeki telekomünikasyon trafiğinin, GSM işletmecisine tahsis edilmiş frekans bandı aracılığıyla baz istasyonlarında kablosuz bir altyapı sayesinde toplanması ve bu trafiğin uzak mesafelere kablolu veya kablosuz transmisyon altyapıları kullanılarak iletilmesi söz konusu olmaktadır. GSM hizmeti verilmesi için kullanılan şebekelerin başlıca bileşenlerini; baz istasyonları, baz istasyonu kontrol istasyonları ve GSM santralleri oluşturmaktadır.

Sabit ve Mobil İletişim Hizmetlerin Birlikte Sunulmaya Başlaması (Yakınsama):

Sabit telefon hizmetleri ile mobil iletişim hizmetleri pazarları ayrı ayrı incelendikten sonra artan teknoloji sayesinde bu hizmetlerin nasıl tamamlayıcı hale geldiğini görmek işlemin etkilerini ve boyutlarını anlamak açısından faydalı olabilecektir.

⁸ GSM işletmecileri de 3. Nesil (3G) teknolojisi kapsamında, IP tabanlı servislerin birleştirilmesi sayesinde internet erişim hizmeti sağlayabilmektedirler. Söz konusu hizmetin ülkemizde oldukça yeni olması, mobil şebeke ile sabit şebeke arasında fonksiyonel farklılıklar bulunması, mobil internet erişimine etki edebilecek kötü hava koşulları gibi fiziksel etkenlerin bulunması, mobil internete enterferans ihtimali, baz istasyonunun kapsama alanındaki abonelerine erişim sağlaması nedeniyle ortaya çıkabilen birtakım sorunlardan ötürü 3G'nin sabit şebeke kullanan internet servis sağlayıcılığı hizmetine mevcut durum itibarıyla ikame olamayacağı kanaatine ulaşılmıştır. Bu nedenle işbu dosya bakımından 3G internet servisi, internet servis sağlayıcılığı hizmeti sınıflandırması kapsamında değerlendirilmeyecektir.

Her ne kadar işlem taraflarının birbirleriyle birebir örtüşen faaliyetleri bulunmasa da bahse konu devrin, birlikte sunulmaya başlayan ve yakınsaması beklenen hizmetler açısından değerlendirilmesinin önemli olduğu kanaatine varılmıştır.

280 Yurtdışında yaşanan gelişmeler ile birlikte değerlendirildiğinde özellikle sabit ve mobil iletişim şebekelerinde gerçekleşen yakınsamanın, birçok büyük ölçekli firmayı, kendilerini stratejik olarak konumlandırmak üzere birleşme ve devralmalara yönelttiği gözlemlenmektedir. Altyapıların ve iletişimde kullanılan cihaz ve platformların bütünleşerek kullanıcının gözünde tek bir firma haline gelmesi olarak ifade edilebilecek bu strateji “Tek Firma Konsepti” olarak adlandırılmaktadır. Stratejinin en genel amacı internet, mobil iletişim, sabit ve mobil hatlar üzerinden iletim vb. servisleri farklı yerlerden alan kullanıcılara, paket servisler sunarak tüm hizmetlerin tek bir kanaldan alınmasını sağlayarak işletmecinin gelirlerini arttırmak ve tek bir kanaldan hizmet sunmanın getirdiği ölçek ve kapsam ekonomilerinden faydalanarak

290 maliyetleri düşürmektir.

Almanya'nın en büyük sabit hat işletmecisi Deutsche Telekom'un 19 Kasım'da yapılan Genel Kurulunda sabit hat ve mobil hat operasyonlarının birleştirilmesinin ve mevcut altyapıların uyumlaştırılarak tümleşik hizmetler verebilir hale getirilmesinin ve bu şekilde rekabet gücünün artırılmasının hedeflendiği belirtilmiştir⁹. Yapılan açıklamada, kullanıcıların taleplerinin sürekli artmakta olduğu ifade edilerek birleşme sonrasında birçok hizmetin bütün halinde verilebileceğinin ve bu şekilde operatörlerin gelirlerinin artabileceğinin ve maliyetlerinin de ciddi ölçüde düşebileceğinin altı çizilmiştir.

Diğer taraftan İngiltere'de Orange ve T-Mobile UK adlı mobil iletişim firmalarının birleşerek %37'lik pazar payı ile İngiltere mobil iletişim hizmetleri pazarındaki en büyük aktör haline gelmeleri de bu stratejinin bir parçası olarak görülebilir. İşlemin amacı hem işletme maliyetlerini düşürmek hem de pazardaki diğer büyük oyuncular Telefónica O2 UK Limited (%27) ve Vodafone (%25) ile daha rahat rekabet edebilmek olarak açıklanmaktadır. Ancak bu birleşmenin asıl öneminin, yeni oluşacak firmanın sabit ve mobil yakınsama stratejisine geçiş imkanı sağlaması olduğu da dile getirilmektedir¹⁰. İşlem için gerekli izinlerin alınmasının ardından sektörde GSM hizmeti yanında sabit telefon hizmeti sunamayan “3K” adlı tek bir mobil iletişim firmasının kalacağına da altı çizilmektedir. Konu ilgili yorumlarda bulunan analistler bu nedenle yakında 3K ile ilgili olarak da bir birleşme/devralma işleminin gerçekleşme olasılığının yüksek olduğunu vurgulamaktadır.¹¹

300

310

Üçüncü nesil iletişim hizmetlerinin sunumu, karasal ses ve veri iletiminin rekabete açılması ülkemiz açısından henüz yeni olgular olduğundan farklı hizmetlerin birleştirilerek paket halinde sunulması uygulamalarına çok rastlanmamaktadır. Raportörlerce yapılan görüşmede de, Vodafone yetkilileri halihazırda böyle bir projenin erken olabileceğini ancak yakın gelecekte bu tip (sabit – mobil yakınsaması) stratejilerin uygulanabilir hale gelmesini beklediklerini ifade etmişlerdir. Bahse konu işlem bu çerçevede değerlendirildiğinde devir işleminden beklenen etkinlik artışlarının sadece altyapı hizmetlerinde olmayacağı, Vodafone'a bütünleşik hizmetler sunma konusunda da bazı etkinlikler sağlayabileceği anlaşılmaktadır. Yine Vodafone'un mobil iletişim hizmetleri pazarındaki rakipleri Turkcell ve Avea'nın, sahip oldukları altyapı ile benzer stratejileri oluşturabilme olanağı düşünüldüğünde yakınsama

320

⁹ <http://www.telecompaper.com/news/article.aspx?cid=689518>

¹⁰ <http://gigaom.com/2009/09/08/desperately-seeking-scale-orange-t-mobile-merge-in-uk/>

¹¹ <http://gigaom.com/2009/09/08/desperately-seeking-scale-orange-t-mobile-merge-in-uk/>

kapsamında da devir işleminin rekabeti azaltmak gibi bir etkisinin olmayacağı aksine arttırılabileceği kanaatine varılmıştır.¹²

H.4.2. İlgili Ürün Pazarı

330 Her ne kadar elektronik haberleşme sektörünün yapısı dolayısıyla yukarıda değerlendirilen faaliyet alanları kendi içerisinde farklı alt bölümlere ayrılabilir özelliklere sahip olsa da, mevcut dosya özelinde taraf teşebbüslerin bire bir örtüşen faaliyetlerinin bulunmaması nedeniyle bu faaliyet konularının ayrıştırılmasını gerektirecek bir değerlendirme yapılmamıştır. Rekabet Kurulu'nun almış olduğu 06-41/520-140 ve 08-33/416-142 sayılı kararlarda da benzer nitelikte¹³ ilgili ürün pazarı tanımlamalarına yer verilirken bu tür bir ayrıma gidilmesine gerek görülmediği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak işbu karar kapsamında ilgili ürün pazarlarının "GSM hizmetleri pazarı", "sabit telefon hizmetleri pazarı", "internet servis sağlayıcılığı hizmetleri pazarı" ve "altyapı işletmeciliği hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

H.4.3. İlgili Coğrafi Pazar

Tarafların faaliyetleri açısından hizmetlerin sunumunun tüm Türkiye'de gerçekleştirilebiliyor olması ile herhangi bir bölge sınırlandırmasını gerektirecek ve pazardaki rekabet koşullarını farklılaştıran herhangi bir unsurun bulunmaması sebebiyle dosya kapsamında ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

340 H.5. Değerlendirme

H.5.1. 1997/1 Sayılı Tebliğ'in 2. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" (Tebliğ) 2(b) maddesine göre "Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi" teşebbüsler arası birleşme ve devralma olarak kabul edilmektedir.

350 Dosya mevcudunda yer alan bilgilere göre, Borusan Holding, Borusan Teknolojik, Borusan İstikbal, Borusan Birlik, Borusan Sigorta ve Vodafone arasında imzalanan hisse alım sözleşmesi çerçevesinde Borusan Telekom'un çıkarılmış ve ihraç edilmiş sermayesinin %100'üne tekabül eden hisseleri Vodafone Holding tarafından devralınmaktadır. Buna göre işlem öncesinde Borusan grup şirketleri olan Borusan Holding, Borusan Teknolojik, Borusan İstikbal, Borusan Birlik, Borusan Sigorta tarafından beraberce kontrol edilen Borusan Telekom'un yine söz konusu şirketler tarafından sahip olunan hisseleri, işlem sonrasında tamamen Vodafone'a devredilecek ve böylece Borusan Telekom'u kontrol yetkisi tek başına Vodafone'a geçecektir.

360 Bu bilgiler doğrultusunda başvuru konusu işlemin bir teşebbüsün ortaklık paylarının tümünü bir başka teşebbüse devretmesi niteliğinde bir işlem olması nedeniyle, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (b) bendi kapsamında bir devralma işlemi olduğu sonucuna varılmıştır.

¹² Bilgi Teknolojileri Kurumu tarafından gönderilen görüşte de benzer biçimde işlem sonucunda rekabetin gelişebileceği hususuna vurgu yapılmıştır.

¹³ Söz konusu kararlarda "internet servis sağlayıcılığı", "uzak mesafe telefon hizmeti" ve "karasal hatlar üzerinden veri iletim hizmeti" olmak üzere üç farklı ilgili ürün pazarı tanımlamasına yer verilmiştir.

H.5.2. 1997/1 Sayılı Tebliğ'in 4. Maddesi Açısından Yapılan Değerlendirme

370 Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesi "Bu Tebliğ'in 2. maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının 25 milyon YTL'yi aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur" demek suretiyle hangi tür birleşme ya da devralma işlemlerinin Rekabet Kurulu'nun iznine tabi olduğunu belirlemektedir.

380 Dosya mevcudunda yer alan bilgilere göre, işlem taraflarından Borusan'ın sabit telefon hizmetleri pazarındaki pazar payı %(....), internet servis sağlayıcılığı pazarındaki pazar payı %(....)'dur. İşlemin diğer tarafı olan Vodafone'un GSM hizmetleri pazarındaki pazar payı %(....)'dir. Tarafların söz konusu pazarlardaki payları 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen pazar payı eşliğini aşmamaktadır. Buna ek olarak, Borusan Telekom'un faaliyet gösterdiği altyapı işletmeciliği pazarında ise, pazarın tamamını yansıtacak tek bir veri bulunmamaktadır. Ancak altyapı işletmeciliği kapsamında sunulan farklı hizmet türlerine ilişkin hem adet hem de gelir bazlı pazar paylarının %(....)'un altında olması, Borusan Telekom'un altyapı işletmeciliğinden elde ettiği gelir düzeyi ve bu hizmeti sunabilmek için elinde bulundurduğu altyapı unsurları göz önüne alındığında, bu pazarda da Tebliğ ile belirlenen eşğin aşılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

390 Dosya kapsamında yer alan bilgilere göre, Borusan Telekom'un cirolarının TL olarak karşılığı 2008 yılı için¹⁴ sabit telefon hizmetleri pazarında (....)TL (.....), internet servis sağlayıcılığı pazarında (....) TL (.....) 2009 yılı için¹⁵ sabit telefon hizmetleri pazarında (....) TL (.....), internet servis sağlayıcılığı pazarında (....) TL (.....)'dir. Borusan Telekom'un altyapı işletmeciliği pazarından 2008 yılında elde ettiği gelir (....) TL iken, 2009 yılı cirosu henüz kesinleşmemiş olup Eylül ayı itibarıyla (....) TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

İşlemin diğer tarafı Vodafone'un, GSM hizmetleri pazarında Türkiye'deki cirosu Nisan 2007- Mart 2008 döneminde (....) TL (.....), Nisan 2008-Mart 2009 döneminde (....) TL (.....) olarak gerçekleşmiştir.

İşlem taraflarından Borusan'ın sabit telefon hizmetleri pazarında elde ettiği 2008 ve 2009 ciroları, internet servis sağlayıcılığı pazarında elde ettiği 2009 cirosu ile işlemin diğer tarafı olan Vodafone'un GSM hizmetleri pazarında elde ettiği 2008 ve 2009 ciroları 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen ciro eşliğini aşmaktadır. Dolayısıyla işlemin izne tabi bir devralma olduğu sonucuna varılmaktadır.

400 H.5.3. Devralma İşleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

¹⁴ Tarafların 2008 yılı ciroları Bildirim Formu'nda ABD Doları olarak verilmiş ve ciroların TL'ye çevrilmesi işleminde TCMB'nin 2008 yılı ortalama döviz alış kuru esas alınarak 1 ABD Doları=1,2929 TL paritesi kullanılmıştır.

¹⁵ Tarafların 2009 yılı ciroları Bildirim Formu'nda ABD Doları olarak verilmiş ve ciroların TL'ye çevrilmesi işleminde TCMB'nin 2009 yılı ortalama döviz alış kuru esas alınarak 1 ABD Doları=1,5471 TL paritesi kullanılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütününde yahut belli bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak birleşme ve devralma işlemleri hukuka aykırı bulunarak yasaklanmaktadır.

410 Vodafone Grubu, Türkiye'deki faaliyetlerini Vodafone Holding üzerinden ve Vodafone TR şirketleri aracılığı ile gerçekleştirmektedir. Öte yandan Borusan Grubu, çeşitli grup şirketleri aracılığı ile çelik, lojistik, enerji ve telekomünikasyon gibi sektörlerde faaliyet göstermektedir. Devre konu Borusan Telekom, Borusan Grubu'nun telekomünikasyon sektöründeki faaliyetlerini yürüttüğü tek teşebbüstür ve dolayısıyla devir işlemi sonrasında Borusan Grubu'nun telekomünikasyon sektöründe faaliyeti kalmayacaktır.

Devralma işlemine taraf teşebbüslerin faaliyet alanları dikkate alınarak belirlenen ilgili pazarlar açısından yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir:

420 **GSM Hizmetleri Pazarı:** Her ne kadar devre konu Borusan Telekom'un GSM hizmetlerine ilişkin herhangi bir faaliyeti bulunmasa da, elektronik haberleşme piyasasının geçirmekte olduğu değişim süreci, farklı hizmet türlerinin sunulması için gereken unsurların benzer niteliklere sahip olması gibi faktörler, söz konusu farklı hizmet türleri arasında yakınsamaya yol açmaktadır. Borusan Telekom'un sahip olduğu faaliyetler ve altyapı unsurları göz önünde bulundurulduğunda benzer bir yakınsama etkisinden bahsedilebileceği ve GSM hizmetleri pazarının da incelemeye dahil edilmesi gerekeceği sonucuna ulaşılmıştır.

430 GSM hizmetleri pazarında faaliyet gösterecek bir teşebbüsün GSM hizmetini verebilmesi için çağrı başlatması, çağrıyı bir noktadan diğer bir noktaya taşıması ve kendi şebekesinde veya başka bir şebekede sonlandırması gerekmektedir. Bu bakımdan GSM hizmetleri sunacak bir teşebbüsün kendi telekomünikasyon şebekesinin olması ya da diğer bir işletmecinin şebekesini kullanması gerekmektedir. Dosya mevcudunda yer verilen bilgilerde, Vodafone TR'nin doğrudan mülkiyetinde bulunan bir fiber altyapısının bulunmadığı ve kiralanan hatlar üzerinden hizmet sunulduğu ifade edilmiştir. Şirket yetkilileri ile yapılan görüşmede, Vodafone'un rakipleri Turkcell ve Avea'nın kendi transmisyon hatlarını oluşturmak/geliştirmek amacıyla kendi bünyelerinde şirketlerinin bulunduğu, Vodafone'un Borusan Telekom'u devralmasının asıl amacının da mobil hizmetler için hayati öneme sahip olan transmisyon altyapısının desteklenmesi ve sabit hat pazarına giriş yapmak olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla Vodafone'un, bildirim konusu devralma neticesinde, ilgili piyasalarda daha etkin bir şekilde rekabet edebilme imkanını elde etmeyi amaçladığı sonucuna ulaşılmıştır.

440 GSM hizmetleri pazarında mevcut durum itibarıyla Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş., Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. ve Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. olmak üzere üç farklı operatör bulunmaktadır. Söz konusu teşebbüslerin net satışlarına göre belirlenen 2009 yılı pazar payları aşağıdaki gibidir¹⁶:

¹⁶ BTK tarafından gönderilen 23.03.2010 tarihli ve 2499 sayılı görüş.

Tablo 4: Net Satışlara Göre Pazar Payları

GSM Operatörü	Pazar Payı (%)
Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.	(....)
Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.	(....)
Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.	(....)

450 Operatörlerin net satışlarına göre belirlenen pazar payı tablosundan da görüleceği üzere, ilgili pazarda Turkcell'in önemli bir üstünlüğü bulunmaktadır. Ayrıca, BTK tarafından yayınlanan pazar analizi dokümanlarında abone sayılarına göre pazar payları¹⁷ değerlendirilmesi yapılmış ve Turkcell'in pazar payının %(....)-(....) aralığında olduğu, kalan kısmın ise Vodafone ve Avea arasında paylaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Her iki durumda da Turkcell'in pazarda güçlü bir pozisyona sahip olduğu, diğer iki operatörün ise birbirlerine yakın pazar payları ile piyasada yer aldığı ve bu paylarını arttırma gayreti içerisinde oldukları kanaatine varılmıştır. Bu bakımdan bildirim konusu işlem neticesinde GSM hizmetleri pazarında hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

460 **Sabit Telefon Hizmetleri Pazarı:** Sabit telefon hizmetleri, Türkiye'de halihazırda bakır kablo çifti, sabit telsiz erişim ve kablo TV şebekesi üzerinden sunulabilmektedir. Sabit telsiz hizmetinde abone ve santral arasındaki bağlantının tümü ya da bir kısmı için radyo sinyalleri kullanılmakta ve PSTN şebekesine bağlantı sağlanabilmektedir. Sabit telsiz teknolojisinin kullanımı özellikle uzak ve engebeli bölgelerde maliyet, etkinlik gibi birtakım faktörler göz önünde bulundurulduğunda tercih edilme sebebi olabilmektedir. Ancak, ülkemizdeki yaygın bakır kablo ağı göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu teknolojinin sadece zorunlu durumlarda kullanıldığı ve sabit telsiz erişimi abone sayısının da çok düşük seviyelerde kaldığı görülmektedir. Öte yandan kablo TV şebekesi üzerinden sunulabilen VoIP hizmetinin de, söz konusu ağın ülke genelinde yaygın bir yapı sergileyememesi¹⁸, şebekenin paylaşımlı yapısı ve sınırlı kapasitesi dolayısıyla kalite standartlarında ortaya 470 çıkabilecek birtakım dezavantajlar¹⁹ göz önünde bulundurulduğunda sınırlı bir kullanım olanağı sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

BTK tarafından yayınlanan Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü Üç Aylık Pazar Verileri başlıklı 2009 yılı 4. çeyrek raporunda, sabit telefon hizmetleri pazarında Türk Telekom'un pazar paylarının;

- 2008 yılı ilgili hizmet (şehirler arası, uluslararası ve mobile giden aramalar) gelirlerine göre hesaplandığında %(....)-(....),

¹⁷ Her ne kadar ilgili pazar için net satışlara ilişkin pazar payı hesaplamalarının daha sağlıklı sonuçlar vereceği düşünülse de, bilgi vermesi açısından abone sayılarına göre oluşan pazar paylarına da yer verilmiştir.

¹⁸ BTK tarafından yayımlanan pazar analizi dokümanlarında bu konuya açıklık getirilmiş ve mevcut durumda kablo TV şebekesinin 21 ilde kurulu olduğu, ülke genelinde hanelerin ancak %15'ine hitap edebildiği ifade edilmiştir.

¹⁹ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Kamuoyu Görüşlerini İçeren Doküman (2009), *Sabit Telefon Şebekesine Erişim Piyasası*, s.10-13

- 2009 yılı ilgili hizmet (şehir içi²⁰, şehirler arası, uluslararası ve mobile giden aramalar) gelirlerine göre hesaplandığında %(....)-(....)

480 seviyelerinde gerçekleştiği, öte yandan diğer sabit telefon hizmeti işletmecilerinin pazar paylarının 2008'de %(....)-(....), 2009'da ise %(....)-(....) aralığında gerçekleştiği ortaya konulmuştur. Diğer yandan aynı raporda sabit telefon işletmecilerinin toplam gelirleri ile Türk Telekom'un toplam telefon hizmetlerine (şehir içi, şehirler arası, uluslararası ve mobile giden aramalarından elde ettiği gelirlerin yanı sıra bağlantı-nakil ücretleri de değerlendirme kapsamına alınmıştır) ait gelirleri değerlendirilerek pazar payları hesaplanmıştır. Buna göre;

- 2008 yılı toplam telefon hizmetleri gelirlerine göre hesaplanan Türk Telekom pazar payı %(....)-(....),
- 2009 yılı toplam telefon hizmetleri gelirlerine göre hesaplanan Türk Telekom pazar payı %(....)-(....)

490 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Diğer sabit telefon hizmeti işletmecilerinin pazar payları ise 2008 ve 2009 yılları için sırasıyla %(....)-(....) ve %(....)-(....) aralıklarında yer almaktadır.

Sabit telefon hizmetleri pazarına ilişkin olarak dosya mevcudunda yer verilen pazar payları da aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 5: Sabit Telefon Hizmetleri Pazar Payları (%)

Şirket	2005	2006	2007	2008	2009
Türk Telekomünikasyon A.Ş.	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Borusan Telekom	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Koç Net	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Netone	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Telcom	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)
Diğer	(....)	(....)	(....)	(....)	(....)

500 Tablo-5 incelendiğinde sabit telefon hizmetleri pazarında en önemli oyuncunun %(....)'ın üzerinde bir pazar payına sahip olan Türk Telekomünikasyon A.Ş. olduğu görülmektedir. Söz konusu teşebbüsün 2005 yılı sonrasında düzenli olarak pazar payı kaybına uğradığı göze çarpsa da, pazar payındaki düşüşün yıllık %(....)-(....) düzeyinde kaldığı ve mevcut durum itibarıyla önemli seviyede bir pazar payına sahip olduğu değerlendirildiğinde, kısa vadede sahip olduğu bu gücü koruyacağı kanaatine varılmıştır. Öte yandan, devredilen Borusan Telekom'un, ilgili pazardaki payının %(....) düzeylerinde gerçekleştiği göz önünde bulundurulduğunda, bildirim konusu işlem neticesinde sabit telefon hizmetleri pazarında hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

510 **İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmetleri Pazarı:** İlgili pazar değerlendirmesinin yapıldığı bölümde de değinildiği üzere internet servis sağlayıcılığı hizmeti ülkemizde, bakır ve fiber kablo ağı ile kablo TV şebekesi üzerinden sunulabilmektedir. Bakır kablo ağını elinde bulunduran Türk Telekom'un ADSL ve GSHDSL portlarını diğer işletmecilere açması ile birlikte yeniden satış yöntemi ile son kullanıcıya ADSL

²⁰ Şehir içi aramaların, alternatif sabit telefon hizmeti işletmecilerine de açılması nedeniyle, pazar payı verilerine 2009 yılı üçüncü çeyrekte itibaren bu aramalardan elde edilen gelirler de eklenmiştir.

520 hizmeti sunulmaya başlamıştır. Bu modelde internet servis sağlayıcıları, Türk Telekom tarafından sunulan ADSL hizmetini yeniden satış amacıyla pazarlama faaliyetlerinde bulunmaktadır. Söz konusu erişim şeklinin, Rekabet Kurulu'nun 08-65/1055-411 sayılı kararında da belirtildiği üzere, abonelerin internete bağlanmasındaki herhangi bir aşamada internet servis sağlayıcıları tarafından müdahale imkânı sunmaması nedeniyle gerçek anlamda rekabetçi bir piyasa ortaya çıkarmadığı görülmektedir. Diğer taraftan, yüksek hızlı veri iletimine imkân verecek yeteneğe kavuşturulmuş abone hattının, veri iletimi sunulmak üzere rekabetçi işletmecilerin erişimine açılmasını ifade eden veri akış erişimi (VAE) yöntemi ve yerel ağın paylaşımına açılması (YAPA) yöntemiyle de İSS'ler Türk Telekom'dan hizmet almaya devam etmektedir²¹.

530 İnternet servis sağlayıcılığı hizmetinde bakır kablo ağına alternatif olarak değerlendirilebilecek ilk altyapı, mevcut durum itibarıyla, Türksat tarafından işletilmekte olan kablo TV şebekesidir. Bu şebeke esasen analog TV yayıncılığı yapmak amacıyla ve dolayısıyla tek yönlü iletişimi destekleyen bir yapıda kurulmuştur. Ancak günümüzde şebeke üzerinde yapılan iyileştirmeler sonucunda elektronik haberleşme hizmetleri için de kullanılabilen bir altyapı olma özelliği kazanmıştır. Kablo TV şebekesi üzerinden verilen hizmetler ülke genelinde yaygınlaşmamıştır. Kablo TV hizmetinin verilebildiği bazı bölgeler de dahi internet erişim hizmeti verilememektedir. Bu nedenle kablo TV şebekesi üzerinden verilen internet erişim hizmeti sınırlı düzeylerde kalmıştır.

540 İkinci alternatif ise fiber optik kablo altyapısı üzerinden sunulan internet erişim hizmetleridir. Bu altyapılar genellikle yerel ağın belli bir düzeyine kadar kullanılmaktadır. Büyük oranda belli bir ölçeğin üzerindeki kurumsal müşterilere sunulan bu hizmetler, çeşitli yöntemler aracılığı ile bireysel kullanım amacına da hizmet edebilmektedir. FTTH/FTTB gibi uygulamalar neticesinde fiber optik kabloya dayalı altyapılar yerel ağ seviyesinde de kullanılabilir. Son kullanıcılara yüksek veri iletim kapasitesi sunan bu uygulamaların ülkemizdeki kullanımı henüz yaygınlaşmamıştır²².

Dosya mevcudunda yer verilen internet servis sağlayıcılığı hizmetine ilişkin pazar payları aşağıdaki gibidir:

Tablo 6: İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti Pazar Payları (%)

Şirket	2005	2006	2007	2008	2009
TTNet	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Borusan Telekom	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Koç Net	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Netone	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Tellcom	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Diğer	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)

İnternet servis sağlayıcılığı hizmeti pazarında yer alan teşebbüslerin pazar payları incelendiğinde, Türk Telekom'un iştiraki TTNet'in son beş yıl içerisinde %(...) üzerinde gerçekleşen pazar payı ile belirgin bir üstünlüğe sahip olduğu görülmektedir. BTK'nın 2009 yılı 4. çeyrek pazar verileri dokümanında, Türkiye'deki

²¹ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (2010), Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü 2009 yılı 4. Çeyrek Üç Aylık Pazar Verileri Raporu, s.19

²² BTK tarafından yayımlanan dokümanlarda eve/binaya kadar fiber uygulamalarının İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli ve Bursa olmak üzere beş ilde ve sınırlı sayıda bölgede genişbant internet erişim hizmet sunumu için kullanıldığı ifade edilmiştir.

550 genişbant internet abonelerinin %97,3'ünün DSL teknolojilerini kullandığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla bakır kablo ağını elinde bulunduran bir teşebbüsün pazar paylarının da yüksek seviyelerde gerçekleşmesi olağan karşılanabilecektir. Özellikle diğer işletmecilerin daha etkin rekabet etmelerine olanak tanıyan YAPA yöntemi ile bu alanda rekabetçi bir baskının varlığından söz edilebilse de, kısa vadede TTNNet'in pazardaki gücünü koruyacağı kanaatine varılmıştır. Öte yandan Borusan Telekom'un %(...)-(....) düzeylerinde seyreden pazar payı ve Vodafone Grubu'nun bu alanda faaliyet göstermediği göz önünde bulundurulduğunda, bildirim konusu işlem neticesinde internet servis sağlayıcılığı hizmetleri pazarında hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun daha da güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

560 **Altyapı İşletmeciliği Hizmetleri Pazarı:** Ülkemizde altyapı işletmeciliğine ilişkin ilk lisanslar 2006 yılında verilmeye başlanmıştır. Bu bağlamda dosya mevcudunda Borusan Telekom'un vermeye yetkili olduğu altyapı işletmeciliği hizmetinin telefon hizmeti hariç olmak üzere, işletmecilere ve kullanıcılara elektronik haberleşme hizmetleri sunulmasına imkan sağlayan transmisyon altyapısının kurulması ve işletilmesi olduğu ifade edilmiştir. Vodafone Altyapı ise anahtarlama ekipmanları, donanım ve yazılım, terminal, hat ve her türlü şebeke biriminin altyapısının inşası, bu altyapılar için gerekli telekomünikasyon tesislerinin kurulması, kiralanması veya herhangi bir şekilde temin edilmesi amacıyla kurulmuştur. Ancak dosya mevcudunda bu teşebbüsün faaliyetlerinin grup içi şirketlere yönelik ve sınırlı düzeyde olduğu bilgisi yer almaktadır.

570 Dosya mevcudunda altyapı işletmeciliğinin bir servis olmadığı, altyapıya dair bir lisans olduğu ve dolayısıyla şirketlerin bu faaliyetlerden elde ettikleri gelirleri açıklamadığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte operatörlerin birbirlerinin altyapısını da ortak olarak kullanabilmelerinden hareketle, operatörlere ait altyapının km cinsinden hesaplanmasının da pazar payı açısından anlamlı olmayacağı belirtilmektedir. Dosya mevcudunda yer verilen bilgilerde, 2009 yılı itibarıyla, Borusan Telekom'un kiralamış olduğu fiber kablo ağının (....) km uzunluğunda olduğu, kendi mülkiyetlerindeki kısmın ise (....) km düzeyinde kaldığı ifade edilmektedir. 2009 yılı Kasım ayı itibarıyla aktif olarak altyapı işletmeciliği hizmeti veren işletmecilerin sahip olduğu toplam fiber optik kablo uzunluğu BTK tarafından 17.113 km olarak açıklanmaktadır.²³ Ancak taraflarca da belirtildiği üzere bu verilerin pazara ilişkin olarak anlamlı bir değerlendirme yapılmasında yeterli olmadığı; ancak pazar hakkında fikir sahibi olmada faydalı olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

580 BTK tarafından gönderilen görüş kapsamında bu pazara ilişkin birtakım ek bilgiler de elde edilmiştir. Pazarın genelini yansıtan tek bir pazar payı verisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla incelemeler altyapı işletmeciliği pazarının içerisinde yer alan farklı hizmet türleri göz önünde bulundurulmuş yapılmıştır. Bu kapsamda elde edilen bilgiler aşağıda yer alan Tablo 7-8'de özetlenmiştir:

590

²³ Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (2010), Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü 2009 yılı 4. Çeyrek Üç Aylık Pazar Verileri Raporu

Tablo 7: Borusan Telekom'un Altyapı İşletmeciliği Pazarında Elde Ettiği Pazar Payları (Adet Bazlı)

	Hizmet Türü	Pazar Payı (%)
Toptan Kiralık Devre Hizmeti		(....)
Perakende Yurtiçi Geleneksel Kiralık Devre Hizmeti*	64 Kbit/sn	(....)
	128 Kbit/sn	(....)
	256 Kbit/sn	(....)
	512 Kbit/sn	(....)
	1 Mbit/sn	(....)
	2 Mbit/sn	(....)
	2 Mbit/sn üzeri	(....)
Perakende Yurtiçi Diğer Devreler	Metro Ethernet	(....)
	ATM	(....)
	Frame Relay	(....)
	G.SHDSL	(....)

* Bu hizmet ülkemizde 2009 yılı verileri doğrultusunda %98 oranında 2 Mbit/sn ve altı hızlarda sunulmaktadır.

Adet bazlı pazar payı verilerinin yer aldığı Tablo 7'den de görüleceği üzere, Borusan Telekom'un pazardaki payı, farklı hizmet türleri açısından incelendiğinde, %(....) seviyesini dahi aşmamaktadır. Bu hizmet türlerinin gruplandırılması ile ortaya çıkan pazar payı düzeyleri de toptan kiralık devre hizmetlerinde %(....), asgari kiralık devrelerde (2 Mbit/sn ve altı hızlar için) %(....), 2 Mbit/sn üzerindeki kiralık devrelerde %(....) ve diğer kiralık devrelerde %(....) düzeylerinde gerçekleşmektedir. Gelir bazlı pazar payları ise aşağıdaki gibidir:

600

Tablo 8*: Borusan Telekom'un Altyapı İşletmeciliği Pazarında Elde Ettiği Pazar Payları (Gelir Bazlı)

	Pazar Payı (%)		
	2007	2008	2009**
Yurtiçi Kiralık Devre Gelirlerine Göre	(....)	(....)	(....)
Uluslararası Kiralık Devre Gelirlerine Göre	(....)	(....)	(....)

* Hesaplamalarda toptan ve perakende pazarlarda elde edilen toplam gelir rakamları kullanılmıştır

** 2009 yılı pazar payı Eylül ayı itibarıyla elde edilen verilerle hesaplanmıştır.

Pazara ilişkin veriler göz önünde bulundurulduğunda, bildirim konusu işlem neticesinde altyapı işletmeciliği hizmetleri pazarında da hakim durum yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

H.5.4. İşlemin Yan Sınırlamalar Açısından Değerlendirilmesi

Devralma işleminin tarafları arasında imzalanmış olan Hisse Alım Sözleşmesi'nin 11.1. maddesinde tarafların faaliyetlerine yönelik olarak rekabet yasaklarına yer verildiği görülmektedir. Sözleşmenin ilgili maddesinde;

610 *“Satıcılar, kapanış tarihinden itibaren 2 (iki) yıl süreyle, Türkiye’de ve Şirket’in faaliyetinin kapanış tarihinde yürütülmekte olduğu diğer bölgelerde, Şirket’in*

faaliyetine rakip olacak bir faaliyet yürütmeyecektir veya böyle bir faaliyetle iştigal etmeyecektir, yer almayacaktır veya böyle bir faaliyette menfaat sahibi olmayacaktır.” ifadesi yer almaktadır.

Hisse Alım Sözleşmesi'nin 11.2. maddesinde, müşteri portföyüne yönelik rekabet yasağına, 11.3. maddesinde istihdam edilecek personele yönelik olarak rekabet yasağına, 11.4. maddesinde fikri mülkiyete yönelik rekabet yasağına yer verildiği görülmektedir. Söz konusu hükümlerde, kapanış tarihinden itibaren 2 (iki) yıl süreyle geçerli olacak şekilde ilgili yasaklar düzenlenmiştir.

620 Hisse Alım Sözleşmesi'nin 12. maddesinde gizlilik hükümlerine yer verildiği görülmektedir. Söz konusu düzenlemelerde, hem alıcı hem de satıcılar birbirlerine, taraflar arasından yürütülen müzakerelerin koşullarını, sözleşmeyi, işlem sözleşmelerini, alıcı ve satıcılar ile bağlı buldukları gruplar ve Şirket ile ilgili olarak elde edilen tüm bilgileri gizli tutma ve bu bilgileri yalnızca taraflar arasında yürütülen müzakerelerin amaçları, sözleşme ve işlem sözleşmelerinde öngörülen amaçlar için kullanma yönünde taahhütte bulunmuşlardır. Söz konusu gizlilik yasağı 3 (üç) yıl süreyle geçerli olacak şekilde düzenlenmiştir.

630 Rekabet Hukuku uygulamasında rekabet yasakları devredilen malvarlığının değerinin korunması gereğinden ortaya çıkmıştır ve alıcıların yaptıkları yatırımların karşılıklarını tam olarak almalarının bir aracı olarak görülmektedir. Genel olarak rekabet yasaklarının yan sınırlama olarak değerlendirilmesi için yoğunlaşma ile doğrudan ilgili ve gerekli olması, sadece taraflar açısından kısıtlayıcı olması ve orantılı olması gerekmektedir. Bu kapsamda, söz konusu sınırlamaların işlemin gerçekleştirilmesine yardımcı unsur olarak düzenlenmiş olması, yoğunlaşmanın daha kısa sürede daha az maliyetle ve daha rahat bir şekilde sonuca ulaşması bakımından gerekli olması, üçüncü kişilerin ticari faaliyetlerini sınırlayıcı bir yönünün bulunmaması, kısıtlamanın nitelik, süre ve kapsam bakımından da işlemin yürütülmesi için gerekli olandan fazla sınırlama getirmemiş olması gerekmektedir.

640 Bahsi geçen koşullar çerçevesinde, sözleşmede düzenlenen rekabet yasağı hükmü değerlendirildiğinde, işlemin know-how ve teknik bilgi devrini de içermesi nedeniyle, söz konusu hükümlerin süresi, muhatabı, kapsamı bakımından devralma işleminin gerçekleşmesi için gerekli olandan daha fazla bir kısıtlama içermediği, dolayısıyla makul olduğu ve Rekabet Kurulu'nun önceki uygulamaları ile uyum içinde olduğu ve yan sınırlama olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

650 Aynı koşullar çerçevesinde sözleşmede yer alan müşterilere, istihdam edilecek personele ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemeler değerlendirildiğinde, rekabet etmeme hükmüne paralel bir şekilde, söz konusu düzenlemelerin de süre, muhatab ve kapsam bakımından sözleşmenin gerçekleşebilmesi için gerekli olandan fazla bir kısıtlama getirmediği ve dolayısıyla makul olduğu görülmektedir. Nitekim Rekabet Kurulu'nun, Güney 2M Dağıtım AŞ.'nin Mercer Gıda Dağıtım A.Ş.'yi devralmasına ilişkin olarak verdiği 26.8.2009 tarih ve 09-39/933-231 sayılı kararında, devreden taraf olan Mercer Gıda'ya sözleşme ile getirilen, 36 ay boyunca Güney 2M ile çalışan müşterileri edinme yasağı, makul olarak değerlendirilmiştir.

Son olarak; sözleşmede yer alan gizlilik hükmünün, sözleşmenin devamlılığının sağlanması ve ticari sırların 3. taraflara aktarılmasının ve 3. taraflar aracılığıyla rekabet etme yasağının aşılmasının önlenmesi amacıyla düzenlendiği ve rekabet yasağı amacı taşımadığı, ayrıca oldukça dinamik ve teknik bilgiye dayalı bir sektörde, know-how devri de içeren bir işlemin gerçekleşmesi için süre, taraflar ve kapsam

660 bakımından gerekli olandan fazla bir kısıtlama içermediği ve dolayısıyla makul olduğu sonucuna varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

670